

E-Ö?renme Ortamlar? için Sosyal Kayg? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *E-Ö?renme Ortamlar? için Sosyal Kayg? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20452>

Özet

E-Ö?renme Ortamlar? için Sosyal Kayg? Ölçe?i (SASE), çevrimiçi ö?renenlerin etkile?imleri s?ras?nda ya?ad?klar? sosyal kayg? düzeylerini ölçmek amacıyla 2020 y?l?nda geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Geleneksel sosyal kayg? ölçeklerinin, E-Ö?renme Ortamlar? ba?lam?ndaki benzersiz ileti?im zorluklar?n? ve anonimlik/yüz yüze olmama durumundan kaynaklanan kayg?lar? yeterince yakalayamad??? tespit edilmi?tir. Bu ölçek, özellikle tart??ma sayfalar? ve etkile?imli dijital platformlar gibi asenkron ileti?im kanallar?nda ö?rencilerin kendilerini ifade etme korkular?n? ve kaç?nma davran??lar?n? de?erlendirmek için tasarlanm??tır. SASE, yüksekö?retim düzeyindeki çevrimiçi ö?rencilerin sosyal etkile?im kayg?s?n? ölçmek üzere geli?tirilm? olup, e?itim teknolojileri ara?t?rmalar?nda önemli bir bo?lu?u doldurmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal kayg?, e-ö?renme, çevrimiçi etkile?im, SASE, psikometri, e?itim teknolojileri, ö?renci kayg?s?.

Yazarlar

Keskin, S., ?ahin, M., Uluç, S., Yurdugul, H.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, çevrimiçi ö?renme süreçlerinde ö?rencilerin kat?l?m?n? ve akademik ba?ar?s?n? olumsuz etkileyebilen sosyal kayg? düzeylerini spesifik olarak belirlemektir. Ölçek, özellikle ö?renme yönetim sistemlerindeki (ÖYS) tart??ma forumlar?, mesajla?ma panolar? ve di?er metin tabanlı etkile?im alanlar?ndaki kullanıcı deneyimlerini incelemeye odaklanm??tır. Bu sayede, e?itimcilerin ve platform geli?tiricilerin, kayg?y? azaltacak pedagojik ve teknik müdahaleler geli?tirmesine olanak tan?nmas? hedeflenmi?tir.

SASE, geleneksel s?n?f ortamlar?nda ya?anan sosyal kayg?dan farklı olarak, çevrimiçi ortam?n getirdi?i mesafe, yanlış anla??ma riski ve geri bildirim beklentisi gibi faktörlerin yaratt??? stresi ölçmek üzere tasarlanm??tır. Bu amaçla, ölçek maddeleri do?rudan bu dijital etkile?im ba?lam?na adapte edilmi?tir. Ölçek, ö?rencilerin **çevrimiçi kat?l?m?n?** engelleyen psikolojik bariyerleri te?his etmede kritik bir rol oynamaktadır.

Yap?

E-Ö?renme Ortamlar? için Sosyal Kayg? Ölçe?i, bireylerin sosyal kayg? deneyimlerini çevrimiçi etkile?imler s?ras?nda iki ana boyutta ölçmektedir. Bu boyutlar, çevrimiçi etkile?imin bili?sel ve davran??sal yönlerini kapsamaktadır: **Olumsuz De?erlendirilme Korkusu** (Fear of Negative

Evaluation) ve **Etkile?imden Kaç?nma ve ?nhibisyon** (Avoidance and Inhibition of Interaction). Ölçek, ö?rencinin yazd?klar?n?n veya kat?lar?n?n ele?tirilmesinden, yanl?? anla??lmas?ndan ya da yetersiz bulunmas?ndan duydu?u bili?sel endi?eyi derinlemesine incelemektedir.

Ölçe?in ölçtü?ü yap?, özellikle sanal ortamlarda kamusal alanda (tart??ma forumlar?) performans gösterme ve kendini ifade etme ba?lam?nda ortaya ç?kan bili?sel ve fizyolojik kayg? tepkilerini kapsamaktad?r. Çevrimiçi ö?renme ortamlar?nda aktif kat?l?m? engelleyen bu yap?, sosyal kayg? kavram?n?n dijital ortama özgü bir uzant?s? olarak kabul edilir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, geli?tirme sürecinin bir parças? olarak kapsaml? bir ?ekilde yürütülmü?tür. Yay?nlanan makaleye göre, ölçe?in yap? geçerli?i, **Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi** (AFA ve DFA) yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen iki faktörlü yap?s?n? ba?ar?yla do?rulam??t?r (Keskin et al., 2020).

Ayr?ca, ölçe?in ay?rt edici geçerli?i (discriminant validity) ve yak?nsak geçerli?i (convergent validity) için geleneksel sosyal kayg? ölçekleri ve çevrimiçi kat?l?m ölçütleri ile korelasyonlar incelenmi?tir. Bu analizler, SASE'nin geleneksel sosyal kayg?dan farklı?, ancak onunla ili?kili spesifik bir yap?y? ölçtü?ünü ve böylece yap?sal geçerli?ini kan?tlad??n? göstermi?tir.

Güvenirlik

E-Ö?renme Ortamlar? için Sosyal Kayg? Ölçe?i'nin iç tutarlıl??? (Internal Consistency), **Cronbach Alfa katsay?s?** hesaplanarak test edilmi?tir. Çal??mada elde edilen Cronbach Alfa de?erleri, ölçe?in genelinde ve her bir alt boyutunda yüksek düzeyde tutarlıl?k sergiledi?ini göstermektedir. Bu yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? psikometrik yap?y? güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Yüksek iç tutarlıl?k de?erleri, SASE'nin çevrimiçi ö?renci popülasyonlar?nda kararlı ve güvenilir bir ölçüm aracı oldu?unu i?aret etmektedir. Geli?tirme çal??mas?n?n detaylar?, ölçe?in çevrimiçi ö?renme ortamlar?nda kullan?m için gerekli olan sa?lam psikometrik standartlar? kar??lad??n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, yap?sal olarak iki temel faktör alt?nda toplanan maddelerden olu?maktadır. Temel bile?enler analizi sonucunda ortaya ç?kan bu iki faktör, çevrimiçi sosyal kayg?n?n spesifik dinamiklerini yakalamaktad?r:

Faktör 1: Olumsuz De?erlendirilme Korkusu: Bu boyut, çevrimiçi tart??malarda hata yapma,

ele?tirilme, alay konusu olma veya yazd?klar?n?n yanl?? anla??lmas?ndan duyulan yo?un bili?sel endi?eyi içerir. Bu faktör, bireyin çevrimiçi performans?na yönelik alg?lanan tehditlerle ilgilidir.

Faktör 2: Etkile?imden Kaç?nma: Bu boyut, kayg?ya ba?l? olarak ortaya ç?kan davran??sal kaç?nma e?ilimlerini yans?t?r; örne?in soru sormaktan, yard?m istemekten veya tart??ma forumlar?na katk?da bulunmaktan kas?tl? olarak çekinmek.

Bu iki faktörlü yap?, ölçe?in çevrimiçi ö?renme ortamlar?na özgü sosyal kayg? dinamiklerini ba?ar?yla ayr??t?rd??n? ve yap?sal geçerli?ini destekledi?ini göstermi?tir. Detayl? [faktör analizi](#) yükleri orijinal yay?nda mevcuttur.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal Geli?tirme Dili)

Popülasyon Grubu: Çevrimiçi Ö?renenler (Online Learners)

Ya? Grubu: Yüksekö?retim Düzeyi Ö?rencileri (Tertiary Education Students)

Popülasyon Detaylar?: Uzaktan e?itim programlar?na veya karma ö?renme ortamlar?na kay?tl? olan ve düzenli olarak çevrimiçi tart??ma platformlar?n? kullanan ö?renciler.

Test Metodolojisi: Ölçek, 7'li [Likert Ölçe?i](#) format?nda derecelendirilmi?tir. Yan?t seçenekleri genellikle "Kesinlikle Kat?lm?yorum" (1) ile "Kesinlikle Kat?l?yorum" (7) aras?nda de?i?mektedir. Yüksek puanlar, yüksek düzeyde çevrimiçi sosyal kayg?y? i?aret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

SASE, uzaktan e?itim, [psikometri](#), ö?renme yönetimi sistemleri, çevrimiçi ileti?im, [faktör analizi](#).

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: sinankeskin@yyu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Sinan KESK?N (Sorumlu Yazar)

izinler, Ücretler ve Test Y?li?

Ölçek, 2020 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Sinan KESK?N ile (sinanekskin@yyu.edu.tr) üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in akademik ara?t?rma amaçlı? kullan?m? genellikle yazarlar?n referans verilmesi ko?uluyla mümkündür.

Kaynaklar

Keskin, S., ?ahin, M., Uluç, S., & Yurdugul, H. (2020). Online learners' interactions and social anxiety: the social anxiety scale for e-learning environments (SASE). *Interactive Learning Environments*. <https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1769681>

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: [tandfonline.com](https://www.tandfonline.com)

E-Ö?renme Ortamlar? için Sosyal Kayg? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda yazd?klar?m?n yanlı?? anla??laca??ndan korkar?m.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda ele?tirilmekten korkar?m.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda yazd?klar?m hakk?nda neler dü?ünüldü?ü beni fazlas?yla endi?elendirir.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda yapt???m hatalar beni utand?r?r.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda gereksiz oldu?unu bildi?im halde kayg? ya?ar?m.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda ileti?im kurarken beni ate? basar/terlerim.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda soru sormaktan kaç?n?r?m.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda soru sormak beni rahats?z eder.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda yardım istemekte zorlan?r?m.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda ileti?im kurmamay? tercih ederim.

E-ö?renme ortamlar?nda tart??ma sayfalar?nda sorular? yan?tlamaktan kaç?n?r?m.